

У нових процесуальних кодексах народні депутати ввели поняття малозначних справ та визначили порядок їх розгляду.

Малозначними вважаються справи, у яких ціна позову не перевищує ста розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб. З 1 січня 2017 року цей поріг становитиме 176 тисяч гривень.

Також передбачено, що суд може визнати справу незначної складності малозначною, однак крім справ, які підлягають розгляду лише за правилами загального позовного провадження, та справ, ціна позову в яких перевищує п'ятсот розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

Законодавець передбачив, що при розгляді малозначних справ представником у суді може бути особа, яка досягла вісімнадцяти років та має цивільну процесуальну дієздатність.

Таким, чином, адвокатська монополія не торкнеться малозначних справ.

Розглядатимуться такі справи за правилами спрощеного позовного провадження не більше шістдесяті днів з дня відкриття провадження у справі.

Підготовче засідання у спрощеному позовному провадженні не передбачається, а перше засідання проводиться не пізніше тридцяти днів з дня відкриття провадження у справі.

Суд розглядає малозначні справи без повідомлення учасників справи за наявними у справі матеріалами, за відсутності клопотання будь-якої із сторін про інше. та без виклику свідків. За клопотанням однієї із сторін або з власної ініціативи суду розгляд справи проводиться в судовому засіданні з повідомленням (викликом) сторін.

У господарському процесі за правилами спрощеного позовного провадження не можуть бути розглянуті справи про банкрутство; за заявами про затвердження планів санації боржника до відкриття провадження у справі про банкрутство; у спорах, які виникають з корпоративних відносин, та спорах з правочинів щодо корпоративних прав (акцій); у спорах щодо захисту прав інтелектуальної власності, крім справ про стягнення грошової суми, розмір якої не перевищує ста розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб; у спорах, що виникають з відносин, пов'язаних із захистом економічної конкуренції, обмеженням монополізму в господарській діяльності, захистом від недобросовісної конкуренції; у спорах між юридичною особою та її посадовою особою (у тому числі посадовою особою, повноваження якої припинені) про відшкодування збитків, заподіяних такою посадовою особою юридичній особі її діями (бездіяльністю); у спорах щодо приватизації державного чи комунального майна та в яких ціна позову перевищує п'ятсот розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

У цивільному процесі за за правилами спрощеного позовного провадження не можуть бути розглянуті справи що виникають з сімейних відносин, крім спорів про стягнення аліментів та поділ майна подружжя; щодо спадкування; щодо приватизації державного житлового фонду; щодо визнання необґрунтованими активів; в яких ціна позову перевищує п'ятсот розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

В адміністративному судочинстві малозначними вважаються справи незначної складності щодо:

прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби, окрім справ, в яких позивачами є службові особи, які у значенні Закону України "Про запобігання корупції" займають відповідальне та особливо відповідальне становище;

оскарження бездіяльності суб'єкта владних повноважень або розпорядника інформації щодо розгляду звернення або запиту на інформацію;

оскарження фізичними особами рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень щодо обчислення, призначення, перерахунку, здійснення, надання, одержання пенсійних виплат, соціальних виплат непрацездатним громадянам, виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, виплат та пільг дітям війни, інших соціальних виплат, доплат, соціальних послуг, допомоги, захисту, пільг;

припинення за зверненням суб'єкта владних повноважень юридичних осіб чи підприємницької діяльності фізичних осіб - підприємців у випадках, визначених законом, чи відміни державної реєстрації припинення юридичних осіб або підприємницької діяльності фізичних осіб - підприємців;

оскарження фізичними особами рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень щодо в'їзду (виїзду) на тимчасово окуповану територію;

оскарження рішення суб'єкта владних повноважень, на підставі якого ним може бути заявлено вимогу про стягнення грошових коштів у сумі, що не перевищує ста розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб;

стягнення грошових сум, що ґрунтуються на рішеннях суб'єкта владних повноважень, щодо яких завершився встановлений цим Кодексом строк оскарження;

типові справи;

оскарження нормативно-правових актів, які відтворюють зміст або прийняті на виконання нормативно-правового акта, визнаного судом протиправним і нечинним повністю або в окремій його частині;

інші справи, у яких суд дійде висновку про їх незначну складність, за винятком справ, які не можуть бути розглянуті за правилами спрощеного позовного провадження;

перебування іноземців або осіб без громадянства на території України.

За новими кодексами касаційний перегляд малозначних справ не передбачено. Однак Верховний Суд може прийняти малозначну справу до розгляду, якщо касаційна скарга стосується питання права, яке має фундаментальне значення для формування єдиної правозастосовчої практики; або якщо особа, яка подає касаційну скаргу, позбавлена можливості спростувати обставини, встановлені оскарженим судовим рішенням, при розгляді іншої справи; або якщо справа становить значний суспільний інтерес або має виняткове значення для учасника справи, який подає касаційну скаргу, чи суд першої інстанції відніс справу до категорії малозначних помилково.